

SÖMMARE, m. 5. En, som sömmar. Bildar sammansättningen Segelsömmare.

SÖMMERSKA, f. 1. Kvinna, som är öfvad i att sy eller försörjer sig med sömnad. *En snäll s. låta sy en klädning hos en s.* — Har sammansättningarna Klädsömmerska, Linnésömmerska.

SÖMN, m. sing. Öfvergående tillstånd af medvetlös kroppshvila, hvarunder sinnena äro till slutna för yttre intryck och själens verksamhet hämmad, och hvars ändamål är krafternas stärkande till ny verksamhet. *Under s-en fortgå oafbrutet andedräkten, blodomloppet, matsmältningen och en del af näringsmedlens förvandling till saft och blod, hvilket allt under vankraft är hämmadt. Ljuf, god, orolig s. Kort långvarig s. Vagga i s. Falla i djup s. Vakna upp ur s-en. Väcka ur s-en. Ligga i sin sötaste s. Han har ingen s. fält på två dygn. Gå i s-en, i sofvande tillståndet gå omkring, liksom vaken. Tala i s-en, tala i sofvande tillståndet, liksom vore man vaken. — Syn. Blund.*

SÖMNAD, m. 3. Sysselsättningen, då man syr; syarbete.

SÖMNAKTIG, a. 2. 1) Fallen för att soffa. — 2) (fig.) Översamt, trög. — *Sömnaktighet*, f. 3. — *Sömnaktigt*, adv.

SÖMNDRYCK, m. 3. Sofvande dryck.

SÖMNGIFVANDE, a. 4. Som förorsakar sömn. *S. medel.*

SÖMNGÅNGARE, m. 3. — **ERSKA**, f. 4. En, som går i sömnen. — *Syn.* Somnambul, Sömnvandrare.

SÖMNIQ, a. 2. 1) Som känner behof af sömn. *Jag är s. Bli s. Jag kände mig alldeles icke s.* — 2) *Se Sömnaktig.* — 3) *S-t väder*, som gör, att man känner sig sömniq.

SÖMNIQHET, f. 3. 1) Den känsla, man erfar, då man har behof af sömn. — 2) Benägenhet att alltid vilja soffa. — 3) (fig.) Tröghet, översamhet.

SÖMNIQT, adv. 1) På ett sömniqt sätt, med sömnen i ögonen. — 2) (fig.) Trögt, långsamt, översamt. *Göra en sak s. Gå s. till väga.*

SÖMNLÖS, a. 2. Utan sömn. *Ha en s. natt.*

SÖMNLÖSHET, f. 3. Saknad af sömn.

SÖMNSJUK, a. 2. Besvärad af sömnsjuka. — 2) (fig.) Trög, översamt.

SÖMNSJUKA, f. sing. Sjuklighetstillstånd, då man lider af öfverdrifven benägenhet för sömn.

SÖMNTORN, m. 2. 1) *Se Gallstekel.* — 2) *Se Sömntörne.* — 3) (fordom) En tagg, tillspetsad nagel eller nubbe, ristad med sömngifvande runor eller figurer (*Svefnthorn*). *Stinga en med s.*, stinga någon med ett sådant redskap, så att han faller i sömn.

SÖMNTÖRNE, n. 4. *S-n* kallas de små röda bollar, sammarrullade, såsom det tyckes, af fint karfvade och torra rosenblad, hvilka stundom anträffas på nyponbuskar och äro alster af en art gallstekel (Cynips Rosæ).

SÖMNVANDRARE, m. 3. — **ERSKA**, f. 4. *Se Sömnångare*, — *erska*.

SÖMNVANDRING, f. 2. Ett tillstånd, då människan i sömnen går, talar, och förrättar sådana handlingar, som man eljest blott gör i det vakande tillståndet. — *Syn.* Somnambulism.

SÖMNÄL, f. 2. Ett slags nål, som brukas af segelsömmare.

SÖMSTICKA, v. a. 3. (böjes som *Sticka*) Vid en hästs skoning slå in ett söm så ovärdigt, att det sticker honom i foten. — *Sömsstickning*, f. 2.

II.

SÖNDAG, sö'ndåg o. sö'ndåg, m. 2. (I forn-språket *Sunday*, af *Sun*, sol; således egentligen Solens dag.) Första dagen i veckan, på hvilken de kristne hvilat från arbetet och förrätta sin gudstjänst. — *Ss. S-sandakt, -sarbete.*

SÖNDAGSBARN, n. 3. Den, som är född på en söndag.

SÖNDAGSBLAD, n. 3. Tidningsblad, som utgifves på söndagarna.

SÖNDAGSBOKSTAF, m. 3. pl. — *bokstäfver*. (tidräkn.) Någon af de sju första bokstäfverna i alfabetet, som betecknar hvarje söndag under ett visst gifvet år i en solcirkel, allt efter som första söndagen på året infaller, emedan nyårsdagen alltid betecknas med A.

SÖNDAGSBÖN, f. 3. Bön att läsas på söndagar.

SÖNDAGSEVANGELIUM, - - evanjélium, n. 3. pl. — *gelier*. *Se Söndagstext.*

SÖNDAGSGÄST, m. 3. På söndagar vanlig gäst.

SÖNDAGSKLÄDER, 3. pl. o. — **KLÄDNING**, f. 2. *Se Helgedagskläder, — klädning.*

SÖNDAGSPREDIKAN, f. sing. inf. ell.

SÖNDAGSPREDIKNING, f. 2. Predikan, som hålles på en söndag (till skilnad ifrån Passions-, Tingspredikan, m. fl.).

SÖNDAGSTEXT, m. 3. Stycke ur något af evangelierna, som vid högmessogudstjensten om söndagarna uppläses af presten för församlingen, och som skall tjena till ämne för predikan.

SÖNDER, sö'nd'r, adv. (fordom *I sunder*, af *Sund*, afskild del af ett helt) I delar, i stycken, åtskils. *Hugga, skära s. Slå s. Spricka s. Gå s.*, brista i stycken; slitas i sär; blifva söndrig, få hål. *Falla s.*, falla och gå sönder; äfv. falla alldeles i sär. *Taga s.*, taga i sär, åtskils. *Ligga, sitta s.*, ligga, sitta på något, så att det går sönder. — Brukas äfv. adjektivt i samma mening som Söndrig, Sönderlagen, t. ex.: *Rocken är s. Glaset är s.* — Bildar en mängd sammansatta verber och nomina, hvilkas betydelse i de flesta fall är själfklar. Sådana äro: *Sönderbita, -borra, -brista, -bryta, -bulta, -bända, -böja, -dela, -draga, -fila, -fingra, -fräta, -gnaga, -gnida, -gno, -gnugga, -gräva, -gröpa, -gunga, -hacka, -hamra, -hugga, -hyfla, -karfva, -klippa, -klyva, -klämma, -klösa, -knacka, -knostra, -knäda, -knäcka, -krafsa, -krama, -krossa, -kröka, -mala, -nagg, -nypa, -nöta, -peta, -plocka, -rista, -rycka, -sarga, -skafva, -skaka, -skala, -skjuta, -skrubba, -skrufva, -skära, -slita, -slå, -slåpa, -smula, -sparka, -spiltra, -spjelka, -splittra, -spricka, -spräcka, -spränga, -sprätta, -spänna, -stampa, -stikka, -stycka, -stöta, -svarfva, -såga, -trampa, -trycka, -tugga, -vrida.* Här till komma äfven de af dessa ord bildade verbala nomina, t. ex.: *Sönderdelning, -tagning, -bruten, -slagen*, m. fl.

SÖNDERBLÅSA, v. a. 2. Blåsa så, att något går sönder. — V. n. Gå sönder, brista till följe af blåst. — Oftare säges *Blåsa sönder*.

SÖNDERBRAKA, v. n. 1. Brista med brak. — Oftare säges *Braka sönder*.

SÖNDERBRÅKA, v. a. 4. 1) Genom våldsamt rörelse, häftigt skakande eller stötande söndra. — Äfv. *Bråka sönder*. — 2) (fig.) I hög grad möda, så att ömhet och värk kännas. — *S-d*,